

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/53/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2523200811
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2523200811.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. C. XXX, dieťa rodičov - matky B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. C. XXX, a otca neuvedeného, o podnete Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, so sídlom Krajinská 5053/13, Piešťany, na vydanie neodkladného opatrenia a začatie konania vo veci nariadenia výchovného opatrenia, o odvolaní kolízneho opatrovníka proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany zo dňa 23. mája 2023, č.k. 7P/29/2023-25, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti **m e n í t a k**, že nariaďuje neodkladné opatrenie nasledujúceho znenia:

Maloletý sa odovzdáva do starostlivosti D. B. E. F. G. H., I.: XX XXX XXX, J. J. H., K. XXX/X, a to na dobu 6 mesiacov od vykonateľnosti tohto uznesenia.

Ukladá sa Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, so sídlom Piešťany, Krajinská 5053/13, povinnosť zabezpečiť a realizovať odovzdanie maloletého do starostlivosti vyššie označeného zariadenia.

II. Vo zvyšnej časti sa napadnuté uznesenie **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Uznesením, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie prvým výrokom ustanovil Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany na zastupovanie maloletého v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, druhým výrokom rozhodol, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietal a tretím výrokom začal konanie vo veci uloženia výchovného opatrenia.

2. Svoje rozhodnutie v časti prvého výroku súd právne odôvodnil podľa ustanovení § 31 ods. 2 Zákona o rodine, vecne tým, že žiadny z rodičov nemôže zastupovať maloleté dieťa pre kolíziu ich záujmov. V zamietajúcej časti súd rozhodnutie odôvodnil podľa § 2, § 324 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), § 2, § 23 ods. 1 a 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), podľa § 1 ods. 1 a 2 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, a o zmene a doplnení niektorých zákonov a napokon podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, vecne tým, že nie sú splnené predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že dňa 19.05.2023 bol súdu doručený podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, odbor sociálnych vecí a rodiny (ďalej len "ÚPSVaR Piešťany") na nariadenie neodkladného opatrenia na odovzdanie maloletého do starostlivosti vyššie označeného zariadenia na dobu 6 mesiacov z dôvodu pretrvávajúcich výchovných problémov. V súvislosti s vysokou absenciou maloletého v 1. ročníku Spojenej školy vo L., boli v rodine od 15.6.2021 vykonávané opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. U maloletého bola evidovaná vysoká absencia na vyučovaní. Po obnovení prezenčnej formy vyučovania

dňa 22.3.2021 navštívil školu do konca školského roka len jedenásťkrát (od marca do júna vymeškal spolu 184 hodín, z toho 20 neospravedlnených). Detská lekárka maloletého v správe zo dňa 01.07.2021 potvrdila, že v skutočnosti ide o zanedbávanie povinnej školskej dochádzky, keď údaje od matky o ochorení maloletého neboli overené vyšetrením lekárkou, ospravedlnenky od lekárky chodila pýtať sama matka. Počas nasledujúceho školského roka 2021/2022 bola školská dochádzka dieťaťa úradom monitorovaná a zlepšila sa, neboli u neho evidované neospravedlnené hodiny, napriek tomu v školskom roku 2022/2023 maloletý opakuje 2. ročník, pretože sa v auguste 2022 nedostavil na komisionálne skúšky. Dňa 20.1.2023 bol na ÚPSVaR Piešťany doručený anonym upozorňujúci na zanedbávanie školskej dochádzky a na skutočnosť, že starostlivosť nezabezpečuje maloletému matka, ale M. B. (matka domnelého otca dieťaťa B. N., nar. XX.X.XXXX, bytom O. XX, P. H. P. L.). Preverovaním situácie bolo zistené, že starostlivosť síce zabezpečuje matka, avšak maloletý má opakovane pretrvávajúci veľmi vysoký počet ospravedlnených hodín prevažne len matkou (nie lekárom) a nepravidelnú školskú dochádzku. Požiadavky a návrhy na zlepšenie školy matka ignoruje, ku dňu 30.1.2023 mal vymeškaných spolu 303 hodín, preto nebol v prvom polroku z dôvodu vysokej absencie klasifikovaný a hodnotiace obdobie mal predĺžené do 31.3.2023. Nedostatky sú podľa školy aj v hygienickej oblasti. Matka má slabé rodičovské kompetencie, maloletý si u nej drzo presadzuje svoje a nerešpektuje ju. Dochádzku do školy zanedbáva najmä vtedy, keď sa nachádza u matky domnelého otca, M. B. v P. H. P. L., ktorá nedokáže zabezpečiť plnenie povinnej školskej dochádzky. Na základe odporúčania orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately bolo D. B. E. F. G. H. podľa § 11 ods. 3 písm. b) bod 5 zákona o rodine zrealizované stretnutie rodinného kruhu dňa 3.4.2023, kde sa M. B. zaviazala zabezpečiť bezodkladné vrátenie maloletého matke, aby od 4.4.2023 mohol navštevovať školu. Priznala, že keď je maloletý u nej, nedokáže zabezpečiť jeho školskú dochádzku, pretože on do školy odmieta chodiť, leží doma, konzumuje sladkosti a hrá sa na mobile. S cieľom najmä zabezpečenia plnenia povinnej školskej dochádzky a zlepšenia starostlivosti bola rodina v apríli 2023 zaradená do spolupráce s akreditovaným subjektom Compass Together, o. z. Počas apríla a mája 2023 napriek dohode uzatvorenej na stretnutí rodinného kruhu pretrváva situácia, kedy maloletý sa často bez súhlasu matky nachádza u M. B. a školskú dochádzku si tak riadne neplní, využíva len tú skutočnosť, že v čase, keď je u M. B. sa nemusí zúčastňovať vyučovania. Opakovane bol o spoluprácu požiadaný ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom a OO PZ v Novom Meste nad Váhom. M. B. bola opakovane poučená o povinnostiach maloletého, ale bez efektu, rovnako bez efektu boli vykonané rozhovory s maloletým (počty neospravedlnených hodín za marec 2023 - 46, za apríl 2023 - 42, za máj 2023 - 14), pričom hrozí, že v nasledujúcom školskom roku by vo veku 11 rokov piatym rokom školskej dochádzky navštevoval len 2. ročník. Ostatní rodinní príslušníci a blízke osoby nevedia byť pri riešení situácie nápomocní. ÚPSVaR Piešťany podal na OR PZ Trnava dňa 5.5.2023 oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu ohrozovania mravnej výchovy mládeže. Keďže doteraz prijímané opatrenia nevedli k náprave, v záujme maloletého bude zabezpečiť v prvom rade riadne ukončenie 2. ročníka a súčasne ho viesť k návyku plniť si povinnú školskú dochádzku.

3. Súd prvej inštancie po oboznámení sa s podnetom a doloženými dôkazmi dospel k záveru, že nie je dôvod na nariadenie požadovaného neodkladného opatrenia. Poukázal na záujem maloletého dieťaťa ako prvoradé hľadisko pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa, okrem iného, zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečnosť dieťaťa, ako aj bezpečnosť a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa a pod. Účelom neodkladného opatrenia je predbežná, rýchla i keď len dočasná úprava právnych (nie len faktických) pomerov účastníkov. Nariadenie neodkladného opatrenia predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva (nároku) a aby neboli vážnejšie pochybnosti o jeho potrebe. Nevyhnutným predpokladom pre vyhovenie návrhu na vydanie neodkladného opatrenia je naliehavosť potreby predbežnej úpravy pomerov, pričom je potrebné starostlivo skúmať všetky dôsledky, ktoré by mohli nastať pre účastníka nariadením neodkladného opatrenia. Z podnetu ÚPSVaR Piešťany mal súd za osvedčené, že maloletý si riadne neplní povinnú školskú dochádzku, má množstvo neospravedlnených hodín a situácia sa zhoršuje najmä v čase, keď nad maloletým vykonáva dohľad stará matka M. B. (matka domnelého otca). Súd ale nemal osvedčené, aká ujma hrozí maloletému dieťaťu, ktorá by si vyžadovala okamžitý zásah súdu (cca. mesiac pred ukončením školského roka), keďže situácia s nepravidelným plnením povinnej školskej dochádzky pretrváva od roku 2021, čo znamená, že sa nejedná o stav náhly, ktorý by si vyžadoval okamžitý zásah súdu. V zmysle zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele je možné pôsobiť súborom opatrení na zabezpečenie ochrany dieťaťa, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ktorá rešpektuje jeho najlepší záujem v jeho prirodzenom rodinnom prostredí. V prípade, ak by sa aj tieto prostriedky javili ako neúčinné, alebo by sa vyskytol stav ohrozenia maloletého dieťaťa (na živote alebo iným závažným

spôsobom), vtedy je potrebné zvážiť zákonný zásah do jeho základných práv. Z predmetného podnetu nie je zrejmé, aké konkrétne opatrenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately za ostatné dva roky uložil ÚPSVaR počas monitorovania tejto rodiny a s akým výsledkom. Začiatkom apríla bolo realizované jedno stretnutie organizované D. B. E. F. G. H. a rodina maloletého bola od apríla 2023 zaradená do spolupráce s akreditovaným subjektom COMPASS TOGETHER, o. z. s cieľom zabezpečenia plnenia povinnej školskej dochádzky a zlepšenia starostlivosti, čo je veľmi krátky čas, aby rodinných príslušníkov nasmeroval k správnej výchove dieťaťa a riadnemu plneniu povinnej školskej dochádzky. Napriek tomu, že doterajšie výchovné prostredie sa javí ako nedostatočné, nezabezpečujúce dieťaťu riadnu výchovu a riadne podmienky pre jeho ďalší vzdelanostný vývoj, nie je to bez ďalšieho dôvodu na odobratie dieťaťa zo starostlivosti matky, najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že nebolo preukázané a ani osvedčené, že by od roku 2021, kedy bola zistená výrazná absencia v školskej dochádzke dieťaťa, boli aplikované miernejšie opatrenia, ktoré ponúka zákon 305/2005 Z.z. a tieto by sa ukázali vo svojom výsledku ako neefektívne. S prihliadnutím na tieto okolnosti, ako aj na vek dieťaťa mal súd za to, že vytrhnutie z terajšieho rodinného prostredia bez predchádzajúcich dostatočných opatrení zo strany štátu by bolo hrubým porušením práv dieťaťa, preto návrh zamietol. Keďže sú tu skutočnosti naznačujúce potrebu začať konanie o uloženie výchovného opatrenia, v rámci ktorého by súd náležite zistil skutkový stav, súd preto začal konanie vo veci samej.

4. Proti tomuto uzneseniu, v jeho zamietajúcej časti, podal kolízny opatrovník v zákonnej lehote odvolanie. Podľa jeho názoru prijímané opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately boli a sú dostatočné a adekvátne situácii, v ktorej sa maloletý A. nachádza. Ak súdu nie je zrejmé, aké konkrétne opatrenia tunajší úrad uložil, bolo možné podanie doplniť. Odvolateľ opakuje, že opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately boli v rodine vykonávané od 15.06.2021 v súvislosti s nedostatočnou školskou dochádzkou. Keďže išlo o koniec školského roka, reálne monitorovaná dochádzka maloletého mohla byť až v nasledujúcom školskom roku 2021/2022. V tomto školskom roku (keďže išlo o prvé oznámenie týkajúce sa starostlivosti o dieťa) a keďže matka spolupracovala, využíval úrad opatrenia na dobrovoľnej báze, nie represívne a tieto konkrétne spočívali v pohovoroch s matkou a dieťaťom, sociálnych šetreniach a komunikácii s lekárom, Obecným úradom B. a každomesačných oznámeniach školy o dochádzke maloletého, ktorá sa následne v porovnaní s predchádzajúcim školským rokom zlepšila a neboli u neho evidované neospravedlnené hodiny, naďalej mal však veľký počet ospravedlnených hodín, prevažne matkou. Školskú dochádzku monitoroval úrad počas celého školského roka 2021/2022. O skutočnosti, že maloletý napriek tomu v školskom roku 2022/2023 opakuje druhý ročník, nakoľko sa v auguste 2022 nedostavil na komisionálne skúšky, (ktoré mal absolvovať pre vysokú absenciu) bol úrad informovaný až 06.02.2023, kedy si vyžiadal správu po doručení anonymného oznámenia. Keďže za dôvody neplnenia si povinnej školskej dochádzky pokladá úrad zabezpečovanie starostlivosti domnelým otcom a jeho matkou, úrad nevidel prínos v uložení napr. výchovných opatrení podľa § 12 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z.z. alebo podľa § 37 ods. 2 písm. a) až d) Zákona o rodine. Túto rodinu dieťaťa, právne nepodloženú, sa úrad snažil zapojiť do riešenia situácie prostredníctvom odporúčania D. B. E. F. G. H. na realizáciu opatrenia „stretnutie rodinného kruhu“ a hoci išlo len o jedno stretnutie, súvisí s ním množstvo hodín, opatrení a jednotlivých stretnutí či komunikácie s rodinou a zainteresovanými subjektami. Matka domnelého otca sa na tomto stretnutí zaviazala, že zabezpečí u maloletého plnenie školskej dochádzky, keďže zo zistení vyplynulo, že dieťa sa vyučovania nezúčastňuje vždy v čase, keď sa nachádza u nej. V tomto smere začal opatrenia vykonávať aj akreditovaný subjekt Compass Together, o.z. Napriek týmto opatreniam vrátane spolupráce s ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom a intervencii OO PZ Nové Mesto nad Váhom, sa maloletý A. vyučovania prakticky takmer vôbec nezúčastňuje, navyše bez súhlasu matky a svojvoľným konaním rodiny domnelého otca sa nachádza mimo svojho rodinného prostredia. Nie je teda pravdou, že odobratím jeho matke by bol vytrhnutý z terajšieho rodinného prostredia. Matka sa pre konanie domnej rodiny nevie prakticky k synovi dostať, títo ju nerešpektujú, rovnako ako nerešpektujú iné inštitúcie vrátane polície. Na základe uvedených skutočností má odvolateľ za to, že boli prijaté dostatočné opatrenia zo strany štátu, aby bolo dôvodné nariadenie požadovaného neodkladného opatrenia, ktorým okrem možnosti, aby sa matka skutočne mohla začať podieľať na starostlivosti o dieťa, bude maloletému poskytnutá možnosť ukončiť si 2. ročník komisionálnymi skúškami, čo by bolo inak ťažko uskutočniteľné. Akceptovaním súčasnej situácie je matke odopieraný prístup k jej rodičovským právam a povinnostiam, naviac prípadné opakovanie 2. ročníka piatym rokom školskej dochádzky, nepokladá odvolateľ za najlepší záujem dieťaťa s ohľadom na budúcnosť. Navrhol preto rozhodnúť tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

5. Matka odvolanie nepodala a k odvolaniu kolízneho opatrovníka sa nevyjadrila.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 2 a § 357 písm. d/ CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je treba zmeniť.

7. V zmysle čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

8. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

9. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

10. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

11. Podľa § 37 ods. 2 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

- a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,
- b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,
- c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývin; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,
- d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

12. Podľa § 37 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely

- a) zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva odbornú diagnostiku, najdlhšie na šesť mesiacov,
- b) zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov,
- c) zabezpečenia resocializácie drogových a iných závislostí pobyt v zariadení, ktoré vykonáva resocializačné programy pre drogovu a inak závislých.

13. Podľa § 37 ods. 8 Zákona o rodine, súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Ak súd na základe zhodnotenia účinnosti výchovného opatrenia rozhoduje o opakovanom uložení výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o nariadení ústavnej starostlivosti podľa § 54, môže dočasne upraviť pomery maloletého dieťaťa do právoplatnosti rozhodnutia.

14. Tak ako uviedol už prvoinštančný súd, neodkladné opatrenie možno nariadiť z dvoch dôvodov, a to ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená (325 ods. 1 CSP). V zmysle ustanovenia § 326 ods. 1 CSP potom ďalšími predpokladmi nariadenia neodkladného opatrenia sú osvedčenie dôvodnosti a trvania uplatneného nároku a preukázanie odôvodnenosti potreby neodkladnej úpravy pomerov alebo obavy z ohrozenia exekúcie. Súd o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhoduje spravidla bez vyluču a vyjadrenia strán, resp. účastníkov a bez nariadenia pojednávania, a to vzhľadom na charakter tohto procesného inštitútu. Zo zákonných ustanovení zároveň vyplýva (§ 2, § 360 a nasl. CMP v spojení s § 324 a nasl., § 325 ods. 2 CSP), že súd môže nariadiť neodkladné opatrenie aj iného obsahu, ako vypočítava Civilný sporový poriadok či ako výslovne upravuje Civilný mimosporový poriadok. Keďže zároveň platí, že nielen v zmysle čl. 5 Zákona o rodine, ale i podľa medzinárodných dokumentov, ktorými je Slovenská republika viazaná, musí byť najlepší záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akomkoľvek rozhodovaní súdu vo veciach týkajúcich sa maloletých detí, potom túto základnú zásadu je nutné aplikovať aj pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia.

15. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia musia byť osvedčené okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto opatrenie. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného opatrenia sa posudzuje tak podľa obsahu návrhu, pripojených listín a skutkových okolností z nich vyplývajúcich, ale aj dôvodnosti návrhu z hľadiska právneho posúdenia veci. Účelom neodkladného opatrenia je totiž rýchle a pružné riešenie tej situácie, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu (por. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2MCdo 3/2010).

16. Po preskúmaní uznesenia súdu prvej inštancie a obsahu celého spisu dospel odvolací súd k záveru, že v danom prípade potreba bezodkladnej úpravy pomerov bola osvedčená, pretože skutočnosti uvedené v podnete Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany predstavovali také dôvody, pre ktoré bol v zmysle vyššie citovaných ustanovení nevyhnutný zásah súdu formou neodkladného opatrenia z dôvodu hroziacej ujmy na strane maloletého dieťaťa.

17. V prejednávanej veci ide o prípad maloletého dieťaťa, ktorého otec nie je v rodnom liste uvedený, za biologického otca sa síce pokladá B. N., nar. XX.X.XXXX, bytom O. XX, P. H. P. L., tento však doposiaľ napriek prísľubu otcovstvo k maloletému neuznal a o maloletého sa stará matka. Jej rodičovské kompetencie sú nedostatočné, výchovu dieťaťa nezvláda (dieťa ju nerešpektuje a napriek nízkemu veku ľahko presadzuje svoje), jej spôsob výchovy je nevhodný (namiesto toho, aby dieťa viedla k dôslednému plneniu školskej dochádzky vybavuje mu ospravedlnenky, čím ho podporuje v neúčasti na vyučovaní), pričom tento stav viedol k tomu, že musel opakovať druhý ročník z dôvodu vysokej absencie, v auguste 2022 mal vykonávať komisionálne skúšky, na ktoré sa nedostavil. Matka evidentne nie je schopná tieto problémy s maloletým zvládnuť a to napriek pretrvávajúcej snahe o nápravu zo strany pracovníkov príslušného oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktoré rodinu sleduje od 15.06.2021 v súvislosti s nedostatočnou školskou dochádzkou, kedy pod vplyvom jeho opatrení sa počas nasledujúceho školského roka 2021/2022 v porovnaní s predchádzajúcim školským rokom zlepšila a neboli u neho evidované neospravedlnené hodiny, avšak v poslednom školskom roku sú počty neospravedlnených vyučovacích hodín opäť alarmujúce a ÚPSVaR Piešťany podal na OR PZ Trnava dňa 05.05.2023 oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu ohrozovania mravnej výchovy mládeže. Situáciu komplikuje rodina domnelého biologického otca, dieťa sa totiž často nachádza u matky domnelého otca, M. B. v P. H. P. L., ktorá rovnako nevie maloletého prinúť k plneniu povinnej školskej dochádzky, čo aj priznala s tým, že maloletý do školy odmieta chodiť, vyhovuje mu, že leží doma, konzumuje sladkosti, hrá sa na mobile a podobne. Na základe odporúčania orgánu

sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately bolo D. B. E. F. G. H. podľa § 11 ods. 3 písm. b) bod 5 Zákona o rodine zrealizované stretnutie rodinného kruhu dňa 3.4.2023, kde sa M. B. zaviazala zabezpečiť bezodkladné vrátenie maloletého matke, aby od 4.4.2023 mohol navštevovať školu a rodina tiež bola v apríli 2023 zaradená do spolupráce s akreditovaným subjektom Compass Together, o.z., ale k zlepšeniu nedošlo. ÚPSVaR Piešťany opakovane požiadal o spoluprácu ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom a OO PZ v Novom Meste nad Váhom, opakovane boli vykonané pohovory s M. B. aj s maloletým A., ale bezvýsledne.

18. Zo správy školy o maloletom zo dňa 13.06.2023 (t. j. vyhotovenej v priebehu odvolacieho konania) vyplýva, že maloletý v školskom roku 2022/2023 je/bol žiakom 2. ročníka Špeciálnej základnej školy H. K., organizačnej zložky J. Q., P. J. D. F. H. X, L.. Druhý ročník opakuje z dôvodu vysokej absencie, v auguste 2022 mal vykonávať komisionálne skúšky, na ktoré sa nedostavil. V školskom prostredí je slušný, nekonfliktný, správanie na vyučovaní má veľmi dobré a autoritu rešpektuje, o učenie prejavuje záujem, zadané úlohy vždy dokončí. Do školy ale chodí nepravidelne, matka dieťaťa v prípade jeho neúčasti na vyučovaní často neinformovala triednu učiteľku o dôvodoch neúčasti. Maloletý má v tomto roku vymeškaných v septembri 65 ospravedlnených hodín, v októbri 71 ospravedlnených hodín, v novembri ospravedlnených 88 hodín, v decembri 23 ospravedlnených hodín, v januári mal 5 hodín ospravedlnených a 51 neospravedlnených, vo februári 56 hodín ospravedlnených a žiadnu neospravedlnenú, v marci 29 ospravedlnených a 46 hodín neospravedlnených, v apríli mal 42 hodín, ktoré všetky boli neospravedlnené a v máji ospravedlnených 41 hodín a neospravedlnených 33 hodín. Zo správy tiež vyplýva, že spolupráca so zákonnou zástupkyňou dieťaťa bola na zlej úrovni, nezúčastňovala sa na rodičovských združeniach, na telefonické hovory a sms správy nereagovala a nekomunikovala ani formou kontaktného zošita. O výsledky svojho syna sa nezaujímal a podporovala ho v častej neúčasti na vyučovaní, pričom napriek jej príslubu náprava nenastala.

19. Kolízny opatrovník v priebehu odvolacieho konania doložil súdu správu zo šetrenia pomerov vykonaného dňa 07.06.2023 terénnymi sociálnymi pracovníkmi Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, konkrétne na O. R. v rodinnom dome (bývalý M.), ktorý sa nachádza na hlavnej ceste pred vstupom do útulku pre bezdomovcov. V domácnosti sa nachádzala matka B. B. spolu so svojím novým partnerom H. O., jeho bývalou partnerkou E. K. a jeho otcom H. O. J.. Partner matky javil známky častého nadmerného požívania alkoholických nápojov. V čistote a poriadku je udržiavaná iba jedna miestnosť, ktorú obýva E. K., ostatné časti domu boli špinavé a zapáchajúce výkalmi, ktorých stopy bolo vidieť na podlahe i stene. Toto prostredie je absolútne nevyhovujúce na výchovu maloletého dieťaťa. Navyše vzťahy medzi obyvateľmi sú veľmi vyostrené, dochádza tam k častým hádkam a fyzickým atakom, býva privolaná aj polícia. Maloletý A. sa v čase sociálneho zisťovania nenachádzal pri matke, mal byť pri domnej staršej matke M. B.. Zo správy ďalej vyplýva, že maloletý A. je vídavaný v spoločnosti domnelého otca B. B. a jeho partnerky A. K. ako sa potulujú po meste a vyberajú kontajnery, o čom kolízny opatrovník doložil súdu fotodokumentáciu. Sociálni pracovníci sa následne pokúsili vykonať sociálne zisťovanie i u M. B., ale neúspešne.

20. Odvolací súd dospel na základe vyššie uvedeného k záveru, že v preskúmvanej veci boli splnené zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia v súlade s podnetom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, odbor sociálnych vecí a rodiny. Maloletý A. je dieťaťom pochádzajúcim zo sociálne znevýhodnenej rodiny, pričom v konaní bolo dostatočne osvedčené, že má vážne výchovné problémy, matka nie je schopná zabezpečiť mu primeranú výchovu, zanedbáva starostlivosť o povinné vzdelávanie maloletého a umožňuje mu viesť záhaľčivý spôsob života, maloletý jej prípadné pokusy o nápravu ignoruje, matku nerešpektuje a je k nej drzý. Zároveň z doplneného dokazovania v odvolacom konaní bolo osvedčené, že vzhľadom na pomery, v akých matka s maloletým v súčasnosti žije, je ponechaním dieťaťa v jej starostlivosti ohrozený jeho zdravý vývoj. Je tomu tak jednak z dôvodu nevyhovujúcich hygienických podmienok v domácnosti, kde sa matka zdržiava, a domácnosť je nevhodná aj z dôvodu konfliktných vzťahov medzi jej členmi, ktorí sa často hádajú a fyzicky atakujú, takže musí zasahovať polícia, odhliadnuc od skutočnosti, že samotná matka žije s partnerom, ktorý v nadmernej miere požíva alkoholické nápoje. O nespôsobilosti matky zabezpečovať náležitým spôsobom osobnú starostlivosť o maloletého a viesť ho k riadnej školskej dochádzke svedčí tiež skutočnosť, že (ako vyplýva zo správy kolízneho opatrovníka) maloletý A. sa v súčasnosti zvykne zdržiavať v spoločnosti domnelého otca B. B. a jeho partnerky A. K., ktorí sa potulujú po meste a vyberajú kontajnery.

21. Bolo ďalej osvedčené, že v rodine maloletého boli v uplynutých dvoch rokoch realizované viaceré opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, spočívajúce najmä v opakovaných pohovoroch s matkou, maloletým, rodinou domnelého otca, sociálnych šetreniach a komunikácii s lekárom dieťaťa, za spolupráce so školou, s Obecným úradom B., s ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom aj za intervencie OO PZ Nové Mesto nad Váhom, tiež bol realizovaný sociálno-výchovný program rôznymi subjektami (D. B. E. F. G. H., D. O., S.) za účelom zlepšenia situácie v rodine, najmä za účelom korigovania správania sa maloletého, pričom ani jedno z opatrení nenaplnilo účel.

22. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že doterajšie opatrenia zo strany orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa minuli účinkom, a akékoľvek miernejšie výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 2 Zákona o rodine by celkom zrejme k náprave nevedlo. Keďže ponechanie maloletého v starostlivosti matky vážnym spôsobom ohrozuje zdravý fyzický, duševný aj mravný vývoj maloletého A., je preto nevyhnutná bezodkladná úprava pomerov, ktorou bude dočasne vyňatý z preukázateľne nevhodného výchovného prostredia a umiestnený do starostlivosti navrhnutého zariadenia na výkon sociálnoprávnej ochrany detí a to D. B. E. F. G. H. na dobu 6 mesiacov, čo je za aktuálnej situácie nepochybne v jeho najlepšom záujme, pretože takto bude maloletému zabezpečená všestranná starostlivosť, bude mu umožnené riadne pokračovať v povinnej školskej dochádzke a odstráni sa škodlivé návyky, ktoré ohrozujú jeho zdravý vývin a predstavujú významnú prekážku budúceho uplatnenia sa v spoločnosti.

23. Preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil za použitia ustanovenia § 388 CSP tak, ako je uvedené vyššie a zároveň uložil Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, so sídlom Piešťany, Krajinská 5053/13 povinnosť zabezpečiť a realizovať odovzdanie maloletého do starostlivosti vyššie označeného zariadenia. Vo zvyšnej časti, t. j. vo výroku ustanovujúcom dieťaťu opatrovníka na zastupovanie v tomto konaní, ako aj vo výroku, ktorým súd začal konanie vo veci samej odvolací súd rozhodnutie ako vecne správne v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 CSP potvrdil.

24. Odvolací súd pripomína, že nariadené neodkladné opatrenie je len dočasného charakteru, pričom v konaní vo veci samej bude súd prvej inštancie skúmať najvhodnejšie výchovné prostredie pre maloletého, resp. účelnosť a vhodnosť umiestnenia maloletého do konkrétneho zariadenia a to s prihliadnutím na zachovanie rodinných väzieb.

25. Senát krajského súdu uvedené uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák.č. 233/1995 Z.z., alebo ak ide o rozhodnutie o starostlivosti o maloletého, styk s maloletým alebo inú ako peňažnú povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa štvrtej časti CMP.